

ZALOŽNIŠKA PRAVILA

maj 2025

založba pedagoškega
inštituta

založba pedagoškega inštituta
založniška pravila

ZALOŽNIŠKA PRAVILA

ZALOŽBA PEDAGOŠKEGA INŠTITUTA

Vsebina

9	1.o Uvodne določbe	7
9	1. člen: namen in uporaba pravil	
9	2. člen: pravne podlage, pomen in raba izrazja	
10	2.o Izdaja avtorskega dela	
10	3. člen: načela in standardi	
12	4. člen: založniški proces	
13	5. člen: avtorsko delo (zahteve ob oddaji na ZPI)	
14	6. člen: recenzijski postopek	
16	7. člen: avtorskopравни vidiki dejavnosti	
17	8. člen: objava: rokovnik in obveznosti	
18	9. člen: objava, pristojnosti ZPI	
19	10. člen: objava: pravice, dolžnosti in obveznosti avtorja	
20	11. člen: varovanje podatkov	
20	3.o Zaključna določba	
20	12. člen	
21	Priloga	
21	Procesogram izdajateljsko-založniškega procesa ZPI	

Založniška pravila

1.o Uvodne določbe

9

1. člen: namen in uporaba pravil

- 1) Založniška pravila Založbe Pedagoškega inštituta (nadalje: ZPI) določajo:
 1. načela in standarde založniške dejavnosti ZPI,
 2. razmerja med ZPI in avtorjem dela,
 3. postopkovnik dela ZPI,
 4. obveznosti,
 5. pravice,
 6. dolžnosti in
 7. izvedbene roke

obeh delovalnikov (založba, avtor) pri izdaji avtorskega dela od sprejema besedila na ZPI do začetka distribucije objavljene izdaje.

2. člen: pravne podlage, pomen in raba izrazja

- 1) Pomen terminologije, ki je rabljena v založniških pravilih in opredeljuje poslovanje ZPI, je enak, kot je opredeljen v:
 1. Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP, 59/19 in 130/22),
 2. Zakonu o obveznem izvodu publikacij (Uradni list RS, št. 69/06 in 86/09),

3. Zakonu o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23 in 102/24).
- 2) Raba moškega slovničnega spola šteje v zadevnem dokumentu za spolno nevtravno.

2.o Izdaja avtorskega dela

3. člen: načela in standardi

Preizkušena mednarodna tradicija ter najkakovostnejša sodobna praksa in standardi

- 1) Razen zavezanosti preizkušeni in mednarodno primerljivi kakovosti ter obvez iz zadevnih dokumentov pozitivnega prava ZPI nima omejitev ali zavez pri presoji in objavi avtorskih del.
- 2) Presoja avtorskih del na ZPI temelji na:
 1. preverljivih metodologijah jezikoslovja, literarne vede, editologije, bibliotekarstva in drugih komplementarnih strok,
 2. doslednem in strogem recenzijem postopku ter
 3. celovitem uredniškem procesu.
- 3) ZPI pri objavljanju uporablja kakovostne in ustaljene prakse ter standarde (*best practice possible*) iz evropskega in drugega mednarodnega prostora, ki so se izkazale kot uspešne skozi objave v zasebnih in javnih znanstvenih založbah, ter izpričane izkušnje članov in članic uredniškega odobra, po potrebi pa tudi konzultantov izven ZPI.

Mednarodna sestava uredniškega odbora

- 4) Z namenom zagotavljanja kakovostne izdajateljske prakse in izogibanja konflikta interesov ter izdajateljske endogenije je polovica (1/2) članov uredniškega odbora zaposlenih izven Pedagoškega inštituta in/ali v mednarodnem prostoru.

Objava izključno avtorskih del

- 5) ZPI objavlja izključno avtorska dela (znanstvena in strokovna dela, izdaje virov, poročila, prevode idr.), ki skozi rigorozen recenzijski postopek za ZPI pridobijo status kakovostnega dela.
- 6) Pri pregledanih ponovnih izdajah se ugotavlja obseg novih vsebin. Taka izdaja se lahko ob odobritvi glavnega urednika izda le, če:

1. so v avtorskem delu poleg razpravnega besedila praviloma posodobljeni tudi uvod, zaključek ter seznam virov in literature, in sicer tako, da posodobitve odražajo aktualno stanje raziskav na zadevnem področju,
2. tiskane izdaje ni več na knjižnem trgu, in je torej ni več mogoče kupiti, oz.
3. ni več dostopna na spletu.

Jeziki objavljanja

- 7) ZPI objavlja prvenstveno v slovenskem jeziku, in sicer v njegovi knjižni zvrstni obliki.
- 8) ZPI objavlja tudi v tujih knjižnih jezikih, toda ne preferira rabe angleškega jezika kot dominantnega ali izključnega jezika znanstvenega komuniciranja.

Spodbude

- 9) ZPI izrecno spodbuja:
 1. izvirne avtorske diskurze,
 2. individualne avtorske sloge,
 3. avtorski razvoj in bogatitev slovenskih znanstvenih jezikov, in torej:
 4. avtorski razvoj in bogatitev slovenske znanstvene terminologije,
 5. avtorski razvoj in bogatitev slogov posameznih znanstvenih strok, ter
 6. rabo različnih tujih jezikov strok.
- 10) ZPI izrecno gradi na vzpostavljenem zaupanju in kontinuiranem dolgoročnem sodelovanju avtorjev in/ali urednikov in/ali soizdajateljev z ZPI.

Zavrnitev objave

- 11) ZPI ne objavlja »predpripravljenih« avtorskih del tretjih fizičnih ali pravnih oseb (praksa vanity press), torej: izdaj, ki jih sama ne bi realizirala v smislu celovite, transparentne in rigorozne uredniško-recenzentske presoje in objave (tj. uredniškega branja, recenziranja, lektoriranja, urejanja, avtorske realizacije preloma in oblikovanja) ter celovite zagotovitve standardov znanstvene komunikacije.
- 12) ZPI ne objavlja del, ki vsebujejo:
 1. plagiat,
 2. kolažno tehniko zlaganja citatov v delo v obsegu več kot ene tretjine (33 %) celotnega razpravnega besedila in/ali

3. rabo umetne inteligence (nadalje: AI) pri izdelavi jedrnega besedila avtorskega dela; iz zavrnitve so izvzeti strojno izdelani povzetki in prevodi, v kolikor jih je avtor pregledal in potrdil ob izdelavi korektur.
- 13) ZPI ne objavi del:
 1. ki ne bi bila urejena, recenzirana in lektorirana,
 2. kjer avtor ni upošteval vseh pripomb recenzentov, glavnega urednika ZPI, urednika knjige in/ali urednika zbirke.

Etika pri objavljanju

- 14) ZPI se pri objavljanju ravna po smernicah, ki jih je oblikoval Committee on Publication Ethics (COPE).
- 15) ZPI za objavo *ne zahteva niti za objavo ne sprejme plačila*.

4. člen: založniški proces

Faze založniškega procesa

- 1) Založniški proces na ZPI sestavljajo:
 1. sprejem predloga za objavo avtorskega dela na ZPI (končano avtorsko delo z vsemi prilogami in dovoljenji za objavo),
 2. pregled sprejetega avtorskega dela glede na določila Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (pregled besedila na plagiat; pregled slikovne opreme s stališča avtorskih pravic za reprodukcijo),
 3. pregled avtorskega dela glede na rabo orodij AI pri nastajanju dela,
 4. uredniški pregled jezika, sloga, terminologije, strukture, argumentacije in znanstvenega aparata,
 5. recenzijski postopek,
 6. odločitev o (ne)objavi na ZPI,
 7. obvestilo avtorju o (ne)objavi,
 8. sklenitev avtorsko-zložniške pogodbe med ZPI in avtorjem,
 9. porecenijske spremembe avtorskega dela (izpusti, dopolnitve, pre-mestitve, nadomestitve),
 10. lektoriranje,
 11. tehnično urejanje,
 12. oblikovanje,
 13. prelom,
 14. založniška režija (pridobivanje CIP ...),
 15. avtorjeva korektura oblikovanega in postavljenega avtorskega dela,

16. vnos korektur,
17. avtorjeva potrditev vnosa korektur,
18. produkcija za elektronsko in/ali tiskano objavo,
19. objava in oddaja obveznih izvodov nacionalnemu agregatorju NUK,
20. distribucija,
21. tiskovna predstavitev in diseminacija.

5. člen: avtorsko delo (zahteve ob oddaji na ZPI)

Splošne zahteve

- 1) Avtorska dela morajo biti ob oddaji:
 1. pravno, jezikovno, slogovno, vsebinsko, argumentacijsko in tehnično izdelana skladno z mednarodno splošno sprejetimi standardi za znanstveno objavo,
 2. skladna z Navodili za pripravo,
 3. predložena v elektronski obliki (formati: *.rtf, *.doc ali *.docx),
 4. poslana na e-naslov zalozba@pei.si.

13

Jezik

- 2) Avtorska dela morajo biti jezikovno brežhibna. To pomeni, da so:
 1. napisana v knjižnem jeziku,
 2. brez tipkopisnih, pravopisnih, oblikoslovnih in skladenjskih napak,
 3. s sodobno znanstveno terminologijo stroke,
 4. v ustreznem koherentnem ter kohezivnem slogu,
 5. brez jezikovno neutemeljivih zastranitev.

Odgovornost za tekstno podobo oddanega dela

- 3) Za jezikovno ustreznost avtorskega dela je ob oddaji v presojo ZPI odgovoren avtor oz. avtor/-ji besedila (pri eno- ali večavtorski monografiji) oz. edini ali prvi urednik (pri monografiji z urednikom/uredniki).

Slog

- 4) Za ustrezen slog šteje besedilo brez:
 1. barbarizmov,
 2. provincializmov,
 3. anahronizmov,
 4. sodeležnosti,
 5. prestavkov,

6. preskokov,
7. istorečij in
8. pleonazmov.

Tehnične zahteve

- 5) Tehnične zahteve, ki jih mora ob predložitvi ZPI izpolnjevati oddano avtorsko delo (tipografija, členitev naslovov, poravnava ..., slog tehnične ureditve (Chicago ali APA) in parametri za oddajo slikovne opreme), določi ZPI in so razvidne iz Navodil za pripravo. Navodila za pripravo so objavljena na spletni strani ZPI.
- 6) Avtorskega dela, ki ob oddaji oblikovno ne ustreza Navodilom za pripravo, kot so objavljena na spletni strani ZPI, se ne sprejme v presojo za objavo, dokler ni skladno z zadevnimi navodili.
- 7) V primeru nesprejetja avtorskega dela v presojo iz formalnih oblikovnih razlogov sme avtor delo ponovno vložiti 21 delovnih dni po prejemu pisanega obvestila o nesprejetju v presojo in pod pogojem formalne skladnosti avtorskega dela z Navodili iz tega člena.
- 8) V kolikor ponovno predloženo avtorsko delo še vedno ne ustreza formalnim pogojem iz Navodil, ZPI sprejem takega avtorskega dela zavrne dokončno.

6. člen: recenzijski postopek

- 1) Vsako avtorsko delo, ki prispe na ZPI, je predmet obveznega in rigoroznega recenzijskega postopka.
- 2) Avtorsko delo je po pregledu na ZPI anonimizirano predano v recenzijo (*blind peer review*) vsaj dvema kompetentnima recenzentoma.
- 3) Recenzija se opravi na standardiziranem recenzijskem obrazcu, ki je objavljen na spletni strani Pedagoškega inštituta. Recenzent odda ZPI recenzijo na recenzentskem obrazcu in z lastnoročnim ali digitalnim podpisom.
- 4) Recenzija mora obvezno vsebovati a) argumentirane ugotovitve o pozitivnih in (morebitnih) negativnih značilnostih znanstvenega dela ter b) konkretne nasvete za izboljšavo dela, v kolikor je slednje potrebno. V sklepnem delu mora recenzent izrecno predlagati, ali naj se recenzirano avtorsko delo izda ali ne, in svoj predlog obrazložiti.

- 5) ZPI spoštuje osebno dostojanstvo avtorja, zato ne bo štela za primerno recenzijo, ki bi vsebovala elemente žaljenja, osebnega obračunavanja ali napada na čast in dobro ime avtorja ocenjevanega avtorskega dela.
 - 6) Za kompetentnega recenzenta šteje raziskovalec in/ali habilitirani univerzitetni učitelj (docent, izredni profesor, redni profesor), ki:
 1. ima praviloma opravljen doktorat znanosti,
 2. izkazuje kakovostne znanstvene objave z zadevnega področja (razvidne iz bibliografije raziskovalca ali drugače dokazljive),
 3. ima veljavno izvolitev za področje snovi recenziranega dela (morebitno oprostitev od izpolnjevanja slednjega ugotovi glavni urednik ZPI) in
 4. z avtorjem dela ni v konfliktu interesov oz. v endogenem delovnem in/ali osebnem odnosu.
 - 7) Recenzente izbira in/ali potrjuje izključno ZPI.
- 15
- 6) Avtor ima ob oddaji avtorskega dela v presojo ZPI pravico navesti imeni:
 1. do dveh recenzentov, ki ju priporoča za pregled lastnega avtorskega dela, in
 2. do dveh recenzentov, za katera meni (navzkrižje interesov, osebnih konfliktov, prepričanje avtorja, da ne bo deležen poštene presoje lastnega avtorskega dela ...), da njegovo avtorsko delo pri njiju verjetno ne bi bilo obravnavano nepristrano.
 - 7) ZPI avtorja pisno seznani z anonimiziranimi recenzijami in z morebitnimi potrebami po spremembah predloženega avtorskega dela.
 - 8) Avtor je pripombe recenzentov obvezen upoštevati in topogledno prilagoditi lastno avtorsko delo.
 - 9) V primeru diametralno različnih recenzij naroči ZPI dodatno recenzijo.
 - 10) Imeni oz. imena recenzentov sta/so obvezni sestavni del kolofonov vseh recenziranih izdaj ZPI.
 - 11) ZPI recenzije hrani do 5 let po izidu avtorskega dela.
 - 12) ZPI z recenzijami postopa skladno z evropsko in slovensko zakonodajo o varovanju osebnih podatkov ter z dolžno skrbnostjo varovanja zaupnih

informacij poslovnega značaja ter zaščite dobrega imena in dostojanstva posameznika.

- 13) ZPI uporablja recenzije kot izključno uredniško orodje, zato avtorsko delo ne bo predmet t.i. »odprtih recenzij«, in torej recenzija ne bo javno objavljena ne na svetovnem spletu (spletna stran Pedagoškega inštituta, repozitorij) ne v recenzirani izdaji; izjema sta recenziji oz. njuni deli za namene prijave na razpis ARIS za podporo izdajanja znanstvenih monografij v tekočem koledarskem letu.

7. člen: avtorskopравни vidiki dejavnosti

- 1) Avtor odda ZPI samo tisto verzijo lastnega avtorskega dela, ki jo šteje za *končano in dokončno*.
- 2) Obvezna klavzula ob oddaji avtorskega dela na spremnem dokumentu se glasi:

Podpisani/-a N. N. izjavljam, da:

1. *je oddano gradivo vključno s prilogami dokončna in končna verzija mojega avtorskega dela oz. sem za dele, ki so varovana avtorska dela tretjih oseb, pridobil priložena dovoljenja za objavo/reprodukcijo oz. se sme objaviti opraviti na podlagi licence zadevnega avtorskega dela tretje osebe (npr. licence Creative Commons in sorodne),*
2. *na oddanem avtorskem delu nima avtorskih pravic tretja oseba ter to-zadevno prevzemam polno pravno odgovornost, v kolikor bi se izkazalo drugače,*
3. *delo oddajam v presojo za objavo ZPI prostovoljno.*
- 3) Obvezna priloga ob oddaji avtorskega dela so verodostojna pisna dovoljenja oz. listine nosilca avtorskih pravic za objavo/reprodukcijo avtorsko varovanih del tretjih oseb, v kolikor so le-ta vključena v avtorjevo avtorsko delo in zato potrebna.
- 4) V kolikor je bilo avtorsko delo predhodno že objavljeno (npr. poglavja v monografiji kot predhodno publicirani znanstveni članki ipd.), je avtor ob predložitvi ZPI dolžan to:
 1. nedvoumno in v celoti razkriti,
 2. zapisati bibliografske podatke vseh predhodnih objav ob zadevnem besedilu in/ali njegovih delih,

3. razkriti ZPI avtorsko pogodbo z založnikom prve objave, v kolikor pravila ponovne objave zadevnega besedila niso razvidna iz same licence objavljenega dela.
- 5) V kolikor gre za prvo objavo, avtor v rokopis, ki ga oddaja ZPI, zapiše formulacijo: *Prva objava*.
- 6) Brez klavzule, zapisane v 2. odst., in brez razkritja, zahtevanega v 4. odst., se avtorskega dela ne sprejme v presojo za objavo.
- 7) ZPI sklene z avtorjem dela, sprejetega v objavo, založniško pogodbo. V njej ZPI z avtorjem dogovori primeroma:
 1. obseg prenosa avtorskih pravic za konkretno izdajo,
 2. pravno odgovornost avtorja,
 3. zadržanje avtorskih pravic za avtorja,
 4. določitev tipa licence Creative Commons pri e-izdajah.
- 8) Avtor dela, sprejetega v objavo, s podpisom založniške pogodbe sprejme vse pogodbene obveznosti, dogovorjene z založniško pogodbo, vključno s polno moralno in materialno odgovornostjo za izključno avtorstvo besedila in lastnega slikovnega materiala, ki ga predaja v objavo ZPI.
- 9) ZPI z vsakim partnerjem (fizična ali pravna oseba) brez izjeme sklene pogodbo (o sodelovanju ali sozaložniški sporazum ali založniško pogodbo).
- 10) ZPI ne objavi avtorskega dela brez sklenitve založniške pogodbe z avtorjem.
- 11) Za objavo avtorskega dela pri ZPI avtor razen ob izjemah, ki jih predvideva projektno financiranje (npr. razpis JAK RS), ne prejme plačila.
- 12) *ZPI za objavo avtorskega dela ne zahteva in ne prejme plačila.*
- 13) Vsi izvedbeni roki začnejo teči z dnem obojestransko podpisane založniške pogodbe.

8. člen: objava: rokovnik in obveznosti

- 1) ZPI sprejema v objavo in objavlja celotno koledarsko leto.

- 2) ZPI se zavezuje v roku do 6 mesecev od prejema avtorskega dela sporočiti odločitev o objavi ali zavrnitvi objave, in sicer pisno na elektronski naslov, s katerega je bilo avtorsko delo oddano v presojo na ZPI.
- 3) Vsa založniška in izdajateljska opravila, ki so predmet zadevnih pravil, razen pregleda pred odločitvijo za objavo, začnejo teči z dnevom začetka veljavnosti založniške pogodbe med ZPI in avtorjem.
- 4) ZPI se zavezuje avtorsko delo, sprejeto v objavo, realizirati (objaviti) najkasneje v osemnajstih (18-ih) mesecih od podpisa avtorske pogodbe z avtorjem.
- 5) Nove izdaje zaradi letnih dopustov in nedostopnosti vseh delovalnikov ne izhajajo od 10. julija do 30. avgusta.
- 6) Okvirni rokovnik založniškega procesa za posamezno avtorsko delo določi glavni urednik.
- 7) O okvirnem rokovniku izdaje dela, sprejetega v objavo, ZPI avtorja oz. urednika obvesti pisno po elektronski pošti.
- 8) V primeru višje sile katerekoli od strank (ZPI in/ali avtor: težja bolezen, nosečnost, nedostopnost virov, avtorjeva daljša odsotnost z dela ipd.), ki bi lahko znatno spremenila potek in dogovorjeni rokovnik objave avtorskega dela, sta se ZPI in/ali avtor dolžna obvestiti nemudoma po nastanku zadevnih okoliščin. V takem primeru dogovorita ZPI in avtor pisno novi rokovnik za izdajo avtorskega dela.

9. člen: objava, pristojnosti ZPI

- 1) ZPI ima poleg dolžnosti uredniškega pregleda naslednje izključne pristojnosti pri objavi avtorskega dela:
 1. uredniško-založniška režija,
 2. lektoriranje,
 3. tehnična ureditev,
 4. oblikovanje,
 5. avtorska realizacija preloma,
 6. objava dela v elektronski in/ali tiskani obliki,
 7. oddaja obveznih izvodov nacionalnemu agregatorju,
 8. distribucija el. izdaje na infrastrukturi Pedagoškega inštituta.

- 2) O obliki realizacije pristojnosti, naštetih v 1. odst. zadevnega člena, ZPI odloča samostojno in dokončno.
- 3) Likovna podoba del, izdanih pri ZPI, je v izključni pristojnosti ZPI.
- 4) Uredniško-založniška režija (sestavljanje kolofona, pridobivanje/dodeljevanje ISBN števil, pridobivanje CIP-a, oddajanje obveznih izvodov nacionalnemu agregatorju Narodni in univerzitetni knjižnici) je na ravni Pedagoškega inštituta v celoti in izključna pristojnost ZPI.

10. člen: objava: pravice, dolžnosti in obveznosti avtorja

- 1) Avtor se je dolžan sproti odzivati na pobude ZPI v zvezi z izdajo lastnega avtorskega dela. V kolikor tega ne stori, se šteje, da je bila zavoljo molka avtorja privolitev z avtorjeve strani zastran pobudbe ZPI dana.
- 2) V procesu objave opravi avtor samo korekture na podlagi končanega avtorskega preloma, ki ga prejme s strani ZPI.
- 3) Avtor prejme poskusne odtise knjižnega bloka in ovitka v visokoresolucijski datoteki pdf ali, na eksplicitno pisno zaprosilo, v obliki kakovostnega odtisa na papirju.
- 4) Avtor korekture opravi:
 1. s standardnimi korekturnimi znamenji (veljavni Slovenski pravopis, Pravila, člen 24: Korekturna (popravna) znamenja; http://bos.zrc-sazu.si/c/sp/sp2001_pravi1a.pdf),
 2. z rdečo barvo in
 3. na papir.
- 5) Avtor nima pravice poseganja v avtorsko realizacijo oblikovanja in preloma.
- 6) Menjave celotnih segmentov besedila (tj. celotnih odstavkov, poglavij ali drugih delov izdaje, ki vplivajo na podobo preloma) v fazi korektur niso mogoče.
- 7) Avtor opravi korekture v roku, ki je pisno dogovorjen v založniški pogodbi in ni daljši od 10 delovnih dni.
- 8) Avtor na opravljene korekture zapiše: *Po opravljenih korekturah soglašam z objavo*, doda datum in lastnoročni podpis.

- 9) V kolikor avtor v pisno dogovorjenem roku ne opravi korektur, ZPI šteje, da je bilo z avtorjevim molkom dano soglasje za objavo; ZPI zadevno delo objavi po načelu »kot je«, tj. brez avtorjevih korektur, popravki po objavi takega dela niso mogoči.
- 10) ZPI korekture hrani do 3 mesece po objavi.
- 11) Spremembe besedila in/ali preloma, ki bi bile za elektronske izdaje sporočene po roku za oddajo korektur in/ali po že realizirani objavi, se ne izvedejo oz. jih ZPI ne objavi.

11. člen: varovanje podatkov

- 1) ZPI vse dokumente (izvirnik dela, recenzije, rezultate pregleda podobnih vsebin, korekture ipd.) in komunikacijo, ki se nanaša na izdajo avtorskega dela, šteje za poslovno skrivnost in varuje pred razkritjem nepooblaščenim osebi.
- 2) Izvirnik avtorskega dela in izvirnike slikovne opreme avtorskega dela, kot so bili oddani v presojo, ZPI varuje s skrbnostjo dobrega gospodarja in preprečuje njihovo uporabo nepooblaščenim osebam. ZPI skrbi, da ne pride do kršenja avtorjevih avtorskih pravic. Avtor ima v skladu z zakonom pravico dostopa do izvirnika dela.

20

3.o Zaključna določba

12. člen

- 1) Založniška pravila Založbe Pedagoškega inštituta začnejo veljati z dnem objave na spletni strani Pedagoškega inštituta.

V Ljubljani, 12. 5. 2025

Procesogram izdajateljsko-založniškega procesa ZPI

